

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80

Uredništvo in uprava
za Slovenije in slovenski del
Julijske Krajine
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

ISTRA

„Roditelji imaju naravno i božansko pravo da zahtijevaju neka se njihovu djecu poučavaju vjerske istine u materinjem jeziku.“
PIO XI

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

Papa Pio XI. i narodne manjine

„Roditelji imaju naravno i božansko pravo da zahtijevaju neka se njihovu djecu poučavaju vjerske istine u materinjem jeziku“

Vjerska sloboda Hrvata i Slovenaca u Italiji

PAPA PIO XI.

Listovi cijeloga svijeta puni su vijesti o posljednjim časovima Sv. oca pape Pija XI. o njegovim djelima i njegovu pogrebu. Njegove zadnje riječi bile su, prema agenciji Stefani Mit, Italija, Isus, a prema agenciji Reuter Papa je izgovorio samo: *Mit, Isus.*

Svj. narod pita o Piju XI. ono što je važno za njegov narod pa tako talijanska štampa potiče Lateranski ugovor, s kojim je prestala šesdesetogodišnja borba između Vatikana i Italije i stavljaju Pija XI. uz bok najvećem papama. I mi bi se ovog trenutka morali da redom nešto o pontikatu Pija XI. u vezi s vjerskim životom 650.000 katoličkih Hrvata i Slovenaca u Julijskoj Krajini. Medutim o tome su temeljito i stručno pisali već mnogi, a naročito Fran Barbič (Vjerska sloboda Hrvata i Slovenaca u Istri, Trstu i Goričkoj, Zagreb 1931) i dr. Lavo Čermelj (Poglavje o tome u knjizi »La minorite slave en Italie« obuhvata 50 stranica), a o vjerskoj slobodi Hrvata i Slovenaca u Italiji vidiš čitavo je i jugoslovenski episkopat 1931 god. Tada je pokojni zagrebački nadbiskup i hrvatski metropolit Dr. Antun Bauer bio u ime episkopata izdao okružnicu na sve katolike u Jugoslaviji (Vidi »Katolički List« — Zagreb, br. 9 od 26 veljače 1931 god.) u kojoj pozivlje svećenstvo i vjernike da na dan sv. Josipa obave u svima katoličkim crkvama u Jugoslaviji »javne molitve za vjersku slobodu naših sunarodnjaka«, a na koncu te poslanice je bilo rečeno da se »na tu nakamu ne samo ovaj dan nego i trajno molje«.

Budući da je o tome već dosta pisano, ograničit ćemo se danas na to da prenese-mo uvod. članak iz ljubljanskog »Slovenca« od 14. o. ml. pod naslovom: *Slovenska manjina v Italiji ob krsti Pija XI.* Taj članak glasi:

»Dok se velika ličnost Pija XI. odalečuje od zemlje i današnjih borbi, praćena tužaljkama cijeloga kršćanstva, i slovensko manjina u Italiji koja je vjerna Crkvi, klanja se s poštovanjem odlazećem poglavaru katoličke Crkve, Smrt Pija XI. duboko je odjeknula među svećenstvom, inteligencijom i našim seljacima i radničkim pukom. Ta Pio XI. je u toku svoje sedamnaestogodišnje vladavine, koja se vremenski skoro pokriva s dobom fašizma, bio silom prilika prisiljen da više puta posegne duboko u crkveno življenje naše manjine. Mnoge odredbe crkvenih vlasti živ se za vrijeme njegove vladavine živo diskutirale, pa i kritizirale i oštro napadale. Još nam je živo u sjećanju velika sramota da su nekoji ljudi iz Julijske Krajine, koji su po svojem bistvu nrzili katolicizam, bili poveli akciju za otpad od katoličke Crkve, jer da

papa mrzi Slavene. Kako često se to raspravljalo bez svakog poznavanja pravilnog odnosa i faktata. Jedino kada se poslije dugo vremena otvore vatikanski arhivi, bili će svijetu i povjesničarima jasno mnogo toga dobro što je Pio XI. učinio za našu manjinu i vidjet će se da se za njena vjerska prava više puta borio i žrtvovao.

Osjećamo se dužnim da uzmemo toliko klevetnoga pape dađemo pravu čin-dovoljčinu i da mu u ime slovenskih katolika Julijske Krajine položimo na ođar kitu zahvalnih uspomena.

Papi Piju XI. nije duže vremena bilo pitanje vjerske slobode narodnih manjina tako blizu da bi se o tome službeno iz-jasnjavalo. Ali sam Bog znađe — i slove-nski biskupi Sedej i Ježić — koliko napora i žrtava je podnio papa da je kroz 13 godi-na branio oštro napadana slovensko-katolička nadbiskupa P. B. Sedeja na metropolitanskoj stolici u Goričk. Svjetlo je vidlo i sađelo samo posljednji prizor te duge trađe-bne borbe, prizor koji se odigrao mjesec dana prije smrti nadbiskupa Sedeja. (Misli se na ostavku nadbiskupa Sedeja Op. ur.).

Kako je Pio XI. visoko cijenio nadbi-skupa P. B. Sedeja, ilustrira sljedeći do-gadjaj. Prepoštovan slovenski prelat je pred nekoliko godina u posebnoj audienciji izrazio Svetomu ocu božan da bi tri sve-ćenika, koja su na najvišim mjestima roma-niji protiv nadbiskupa Sedeja, mogli dobiti biskupsku mitru, što bi bilo za crkvu i na-rod neprocjenljiva šteta. — Papi su zasja-le oči, pa je kažiprstom tri puta lupnuo po stolu, govoreći: »Nikada! Nikada! Nikada!«

Ko se dotakne našega nadbiskupa Sedeja, nikada neće steći našega povjerenja! I tako se dogodilo. (Misli se naročito na Strot-ta, apostolskog administratora goričke nad-biskupije iz ostavke i smrti nadbiskupa Sedeja. — Op. ur.).

Historijski dokaz svoje pravdnosti i etičke ljubavi za slovensku narodnu manjinu u Italiji dao je papa Pio XI. za vrijeme po-gadjanja oko konkordata s Italijom. Zahtijevao je da se u konkordatu uklinje posebna odredba s kojom da se narodnim manjinama u Italiji prizna pravo da smiju slobodno upotrebljavati svoj jezik u crkvenom živo-tu i posebno pri vjeronauku. Pogadjanja iz-medju Vatikana i talijanske vlade o tom predmetu bila su dugotrajna i teška. Papa je uspio samo toliko da se u čl. 22 konkor-data priznalo »vjernicima drugoga jezika« pravo da ih sluđe dušni pastiri, svećenici i biskupi, koji poznaju njihov jezik. Indiskre-tanje o tom slinom naporu papinu da se pi-tanje vjerske slobode slovenske, hrvatske i njemačke manjine u Italiji načelno riješi i da se međunarodnom pogodnom vjerska prava tih manjina zaštite, prodrla su u javnost knjigom »Date a Cesare«, koju je napisao Mario Missiroli. (Ta knjiga je na Indeks-u i nakladnik ju je na želju vlade povukao sa tržišta). Papa Pio XI. smatrao je čl. 22 konkordata za načelan uspjeh Dr. Gregorij Rožman, tadašnji profesor crkve-noga prava, bio je 1929 napisao u »Casus« kratak ali temeljit komentar tome členu. Kada je Sveti otac nekoliko godina kasnije dobio u ruke prijevod toga članka, vrlo se razveselio i točno potvrdio: »Da, tako smo litelili, to je naša namjera, to je pravilno delo odredbe da se sporazumno (između Crkve i države) zajamče prirodna prava manjina!«

Isti duh pravednosti vođio je Pija XI. da je 1929 god. izjavio biskupu Bermingu iz Osmabručka, kojemu je bila povjerenja skrb za njemačke katolike u inozemstvu: »Uisti-nu, roditelji imaju naravno i božansko pravo da zahtijevaju neka se njihovu djecu poučavaju vjerske istine u materinjem jeziku«. Iz toga načela, kojega je papa potvr-dio za vrijeme najžešćih borbi, crpe svi

moć i pravo tisuće i tisuće slovenskih i hrvatskih roditelja.

Ali mi ne bi bili iskreni — nastavljat ćemo »Slovenec« kada bi prešli da su za vrijeme Pijeva pontifikata podređene crkvene vlasti više puta kršile to načelo. Naročito u Istri su ti siromasi duhom go-nili u svojoj zasluženoj narodnoj mržnji slovenske vjernike iz crkve. Takova nes-djela, koja negdje još traju, sigurno nisu bila u intencijama pape Pija XI. Protiv takove gonje su se iz vresta vjernika po-digle gorke i osorčene tužbe. Katolička »skrenost je tako laka da čak i na najviš-mim mjestima oštro i jasno progovara u borbi za pravu. Ali vjernik ljubi Crkvu: Kada se tuži i napada, boli ga da vidi mu-drež u haljini svoje Matere! Neprijatelj Crkve se pak zlobna keši da će moći u ime naroda udarati omraženu katoličku crkvu, ponižiti je i oteći joj nekoliko duša. Potrebno je da kraj odra Pija XI. mi Slovenici i hrvatski katolici Primorja tu presudnu razliku promislimo, temeljito razmislimo!

Prebizu su još dosadnji, predelkatni i previše živi su još ti problemi, koje je vladar Crkve morao riješavati u vezi s manjinskim pitanjem, da bi ga mogli pri-kazati u svoj veličini, u svjetlu i sjeni. Medutim mislimo, da dugujemo uspomenu toga pape koji je bio napadan kao neprijatelj Slavena, da utvrdimo:

Kada su u junu 1936 pokrajinske političke vlasti nasilno zatrle slovenski jezik (propov-jedi, pjevanje, vjeronauk, molitve slovenske crkvena društva) u pet župa Trsta, Pio XI. nastupio je u obranu naših prava i postigao je da se ta zaborava ukinuta. Tršćanski Slovenci neka se sa zahvalnošću sjećaju poglavara Crkve, koji je obranio narodna prava u crkvama u Sv. Jakobu, Sv. Ivana, Rožanu, Škvednju i Barkovlja-ma. Za to pitanje kole je zalsta za vjerne Slovence (za bezvjerne je samo političkim) vrlo važno i blisko, ali u okviru sveopćeg Crkve skromno, Pio XI. se vrlo odlučno zauzeo i morao je za njegovo rješenje žrtvovati druge koristi.

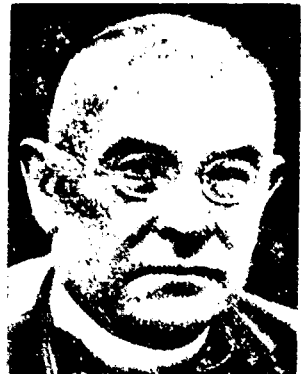
Kako se Pio XI. brinuo za dušobrižni-štvo slovenskih, hrvatskih i njemačkih vjernika u Italiji, naročito posljednjih go-dina, to znadu samo rijetki pojedinci. Knji-ga je već započeta. Kada je Sveti otac dobio vijest da će u Goriči izlaziti sloven-ski vjerski mjesečnik »Svetogorska Krajina«, vrlo se je razveselio. A i za njemačku katoličku štampu u Italiji mnogo se je za-nimao. U novembru 1938, kada je već stajao na pragu vječnosti, izrazio je želju i preporuku da se Katolička akcija raširi među »naše drage Slavene u biskupijama Goričkoj i Tršćanskoj«.

Dok slovenska manjina u Italiji stoji kraj odra Pija XI. ona sa zahvalnim povie-renjem gleda u Crkvu koja nas kroz tisu-đu godina našega života nije napustila, završava uvodnik »Slovenca«.

Okružnica hrvatskog metropolite povodom smrti sv. Oca Pape

»Obzore od subote donosi: Povodom smrti Nj. Svetosti pape Pija XI. hrvatski metropolit ga. dr. Alojzije Stepi-na uputio je »Okružnicu časnom kleru i vjernom puku zagrebačke nadbiskupije«, u kojoj se među ostalim veli: »On je ljubav svoju kao dobrog Oca prema svojoj dječci pokazao svakom zgodom prema nama. Kad je ono pitanje sv. Je-ronima u Rimu bilo predmet velikih su-koba, preuzima ga u ruke sam sv. Otac i rješava ga na zadovoljstvo svakog Hr-vata katolika dajući zavodu crkvenij hrvatski karakter.

Sv. Otac jednako je osjetio suo teškoću, u kojoj se nalaze Hrvati i Slo-venci u Italiji i stoga nastoji u kon-kordatu s Italijom zaštititi njihova osnovna narodna prava«

F. B. SEDEJ

Razstava italijanske knjige v Zagrebu

Prešli tjedan je bila razstava italijanske knjige u Umetničkom paviljonu. Ista raz-stava je bila iz v. Beogradu in bo te dui prerasena u Ljubljano. Italijansko kulturno društvo pa obrta za drugu obitavnu raz-stavo, ki bo razstavala tudi precej starih knjig, ki so bile tiskane v Italiji in namj-njene za naše kraje.

Razstava sama je bila okusno priređena in tehnično dobro izvedena. Veliki napis na zgradbi »Mostra del libro italiano« je sko-ro svakoga, ki se je kulturno zanimava za kulturo italijanskoga naroda, opozoril na razstvo italijanske knjige.

Ob vhodu je vrskarni udarila v obli. Mussolinijeva slika med platirami knjige e njemu in fašizmu. Drugo, kar je padlo e oči je bila velika nedavno izšla italijanska enciklopedija z vsami svojimi svečanimi zveski. Tako sem n. pr. zaman iskali Jur-žica pl. Vega, davi ga takoj našeš e kalen vrnemskim leksikonu. Zanimivo je, da je pod sliko zagrebačke katedralne sladeći napis: *Belgrado. Cattedrale orlođosa tit.*

Po površnem pregledu človek dobi dojam, da je posebno pođeljana militariština jez-ika. Povsod na vseli politih (ki so zelo okusno nurejane) brešči o imperiju, a Ab-stitiju, o vojaških stvarih, geografijah, knji-gah, fasilističnij doktrini, Mussoliniju, Balbu, D'Annunziju.

Zanimivo je gledati knjige za ljudsko solo. Tuži tu je vse pisano e duhu militari-zma in črnih strah. Italijanskega uterena knjige prikazujejo je kot bitlilo in otroka volhulje.

Morda bi v hitrici prešli dno zelo obsež-nej »Enciklopedija italijana moderna«, da me ne bi nanjo opozorili prijatelji. Pod Dalmačno sem zađudeno brati: *Dalma-zia, regione italiana, appartenente politicamente alla Jugoslavia.* Spomnil sem se na Split pa zopet sem zarudeno pogledal »Sputulo citia italiana. Isto sem videl pri Šbe-ritnju, pri Trogrnu, Dubrovniku in nadalji ni bilo traha vet...

Pogledal sem se za Sloveniju. Tu sem našeli: »Sloveni, n. pl. stari della Stiria, della Garinzia, della Carniola, della Ven-cizia Giulia e della Dalmanzia. Parlano il dialetto serbo-croato. Sono 1.500.000, alti di statura, capelli neri: in nit vet.«

Na koncu sem pogledal se za Julijsko Krajino. O njej piše, »da predstavlja deo-tilno vsega italijanskoga rudnoga bogastva.« Pri tom omjenja rabeljske rudnike (svinec in ctnik), rudnike kremenskega mangana r Globokičku, boksi in premog v Istri in urarnorje ter gradbene kamene s Krasa in Istre. Za Goričko omjenja, da je bilo pod-zvezna etniškim infiltracijam, ki so precej spremenile sastav provinciala. Pravi, da je Jul. Krajina s 400.000 uiterođeni (allo-plotti). Navoja Prenešk Slovincer in za ostalo deđelo pravi, da turjudo terioj od 16 do 35 odst. etnickynguča, prebitalstva. Italijani stanujujo v najpodručij delih po-krajine. To enciklopedija sta izdala Baldi in Cerchian (C. E. Sonzogno, Milano)

NEMCI NA ČESKOM PRAVILO, DA JIM JE SLABNE NEGO PREJI!

Nemski poslanec Kundt, vođja Nemcev, ki so se ostali na območju češke države, je objavil zanimivo in zelo značilno poročilo, v katerem: zatruje da je sedaj Nem-cem immo slabše nego prej, ke je vladal dr. Beneš! Nemci so popolnoma izločeni iz vsake aktivnosti. Če bo to stanje trajalo. Nemci bodo pravi poslance primorani ontirati za reichi in zanustiti: Češko-slova-ške. Po nizovem nimenju praška vlada nima interesa da bi držala prične stike z Berlinom.

Urednikova poruka

Od vrlo agilnog i vrijednog tajnika jednoga našeg zaslužnoga i odličnoga društva primili smo prikaz rada tog društva. Uredništvo je zahvalno izvjestiteljima da šalju izvještaje svojih društava, a to je i korisno za cijelu emigraciju, jer se na taj način možemo upoznati jedni u druge, a korisno je i za to društvo, jer na taj se način članovi upoznavaju s radom svojih uprava. Osim toga je naš list i glasilo cjelokupne naše organizirane emigracije, pa je i dužan da donosi takove izvještaje, tim više što postoji i formalni zaključak Saveznoga vodstva da se svi službeni izvještaji koji su za javnost moraju objelodaniti i u našem glasilu.

Duvje je sve dobro. Medutim izvještaj što ga spominjemo na početku je tako dug da bi zauzeo jednu u cijelu stranicu našega lista, a uz izvještaj je poslano pismo u kojemu se zahtijeva da se donese taj izvještaj u cijelosti bez ikakvih skraćivanja. Ako se pak izvještaj neće štampati u cijelosti, neka ga uredništvo vrati, pa da će ga oni staviti na list koji ne skraćuje tuđe sastavke.

Izvještaj nismo štampali, a nismo ga ni vratili.
Evo zašto:
Uredništvo, a vjerujemo s njime i Savez i cjelokupna emigracija, bili bi sretni kada bi naš list mogao izlaziti na 8 ili 12 strana, pa da možemo na tako velikom prostoru štampati vrlo opširne izvještaje o radu pojedinih društava. To bi bile idealne prilike. Ali, nažalost, mi redovito izlazimo na četiri strane (izimno kada imamo oglas na 6, a za Božić i Uskrs na 20 strana), pa na te iregularne četiri strane moramo strpati i vijesti iz našega domaćeg kraja, vijesti iz organizacija, vijesti iz područja kulture, događaje u svijetu koji se ticu nas ovdje i naših dolje itd., a ako nam ostane stogod prostora prepuštenje i skrtačivanjem tih sastavaka, tada stavimo i koji duži historijski, kulturno-historijski, književni itd. članak, koji ma trajnu vrijednost i koji zanima sve naše čitatelje.

Mislimo da ne bi bilo ni ekonomično ni pametno u takvim prilikama posvetiti cijelu stranicu jednom društvu, pa bilo ne znam kako zaslužno. Jer mi imamo četrdeset društava, pa kada bi svako društvo samo po sebi imalo po jednu ili dvije stranice, to bi u svakom broju morali zajedno sa redovnim društvenim vijestima, posvetiti stranicu i pol društvenaj kronici. Jer ako jedno društvo objavuje tako dugo izvještaje sa zabranom uredniku da skraćuje i preinačuje, tada ima svako društvo pravo na to.

Da se izbjegnu takovi precesni, mi ne donosimo ni izvještaji koji je povod ovaj poruci. (Da smo ga smjeli kratiti bili bi ga donijeli — ono bitno bi bilo ostavili). Ako pak Savezno vodstvo (ili još visa instancija: kongres) zaključa da treba posvetiti teliko prostora u listu društvenim vijestima, mi ćemo tada tako i postupiti. A do tada vrijedi dosadnja praksa.

Spomenuti izvještaj nismo ni vratili, jer smo uveli od Božića novu pravu praksu koju provode svi ostali listovi na svijetu, t. j. da rukopise ne vraćaju. A to piše i na dnu našega lista. Jer klauzula rukopisa se ne vraćaju je bila i nama potrebna. Zamislite si gubitak vremena i troškove pri vraćanju svih onih rukopisa koji ne uđu u list. Kada veliki listovi koji imaju pesetne tajnike redakcija i biru urednika ne vraćaju rukopise, kako si možemo priuštiti taj luksuz ni koji jedva spajamo kraj s krajem i moramo paziti na svaku poštansku marku.

Mislimo da smo s ovime razjasnili stvar, a tajnik dotičnoga društva neka nam oprosti što smo baš njegov članak uzeli za povod ovaj poruci. Jer njegovo pismo je samo povod, a ova poruka se tice svih izvještajitelja i saradnika. Mjesto da smo ovo pismo poslali njemu, mi ga objelodanjemo kako bi se unaprijed znao na čemu smo.

To je bilo, mislim, i potrebno. Jer već smo u par navrata štampali slične poruke. Tako smo do sada poručivali:

1. Svi izvještaji moraju stići redakciji do srijede naveče, jer inače ne mogu ući u list tega tjedna.
2. Izvještaji da budu što kraći i pisani ermilim ili strojem i samo na jednoj strani papira.
3. Izvještaje o društvenom životu (skupštine, sastanci, priredbe itd.) moraju društva sama slati uredništvu ako žele da se objave, jer mi nemamo ni placenih dopisnika ni reportera koji bi posjećivali priredbe u svrhama da o njima pišu.

Osim teza smo više puta zamolili društva da nam u interesu naše zajedničke stvari dostavljaju vijesti iz Julijske Krajine koje su doznali njihovim članovi, kako bi ih mogli objelodaniti u listu, jer i najmanja vijest je često važna za općenitost.

A mi se držimo toga da je općenito ispred pojedinačnoga. pa su tako i vijesti i članci općeg karaktera ispred vijesti o detaljima iz pojedinih društva.

KVARNERSKA SLOBODNA ZONA

Povlastice za uvoz i izvoz su proširene

Pula, febr. 1939. — Pred par mjeseci se dosta pisalo o slobodnoj zoni koja je obuhvatila istarske kvarnerske otoke pod Italijom (Cres i Lošinj s ostalim manjim otocima). Ta slobodna carinska zona bila je do sada dosta ograničena što se tice predmeta koji su bili oslobođeni od carine. Glavni artikl, radi kojega je u glavnom i posredno slobodna carinska kvarnerska zona, bilo je brašno koje se uzvozi s Rijeke na otoke bez carine.

Istarski prefekt je 11. o. mj. sazvao sjednicu u Puli na kojoj se raspravljalo o funkcioniranju slobodne zone i o daljnjim potrebama, pa je zaključeno da

treba u povlastice uključiti i eksport s otoka, a ne samo import brane. Zatržen je od ministarstva da dozvoli eksport s otoka bez carina i dažbina i glavnih produkata s otoka, pa je u očekivanju bilo dozvole carinarnica na Riječi dozvolila na intervenciju prefekta Ciofionija neograničen izvoz s otoka vina, masla, brašna i još nekih produkata, a zatraženo je da se te povlastice još prošire. Osim toga traži se od ministarstva da dozvoli putnicima, koji putuju na Kvarnerske otoke i natrag nabavku i bescarinski izvoz raznih otopnih specijaliteta.

Zopet dve žrtvi zaradi granat

Gorica, februara 1939. — Ko je 17. letim knez Antop iz Steverjana kopao na polju, je našel u zemlji granato. Mesto, da bi to oprezno odstranilo, li je nepredvidljivo padlo iz lopata vrzel na kup kamena, ki je bit u blizini. Granata je zadela z vizigalnika, ob kamena in eksplozi-

tala, koji granate so kneza ranilo po vsem telenu tako da je bil na mestu mrtve.

Druge žrtve se je zgodila tudi v Brdih 10-letnj Stanislav Bastianec iz Medane je našel naboi, ki ga je hotel odpret, pa mu je po tem eksploziral. Zaradi težkih ran je mogoče stati leži na terenu.

MALO STATISTIKE

Vodice, februara 1939. Standard života u našim krajevima od uvijek je bilo nizek ali usprkos toga naš narod brojanje ne opada, nego se svake godinje jača i množi. U prošlog 1938 godini u našoj se župi kod koje spadaju tri sela, Vedice, Dane i Jelovice sa ukupno 967 duša, rodilo se 43 djece, i to 29 muške i 14 ženske. Umrlo je 39 osoba, i to 21 ženska i 18 muškara. Umrli su većim dijelom od starosti, a od toga bilo je 7 slučajeva nesretne smrti i 6 mrtvo-rođenih. Kako se po godinji statistički vidi, povećanje u ovim trima našim selima povećalo se za 4 osobe.

Medjutim se iselilo iz naše župe tokom prošle godine oko 40 porodica, i to najviše u obližnje gradove Trst, Rijecu i Pulu. Te porodice zadržavaju mladi bračni parovi koji su se iselili u potrazi za poslom. Od toga jedna porodica se kćela u Jugoslaviju i jedna u Sjevernu Ameriku.

Ekovl gornjoj statistici prilažemo i jednu drugu, i to o stanju naše marve. U prošlog godini spali smo na polovinu. U početku prošle godine bila je u svakom pojednom selu sljedeće stanje: Jelovice 34 volova, 27 krava i 1 junica, 400 ovaca i 14 konja i magara. Dane 19 krava i 1 junica, 355 ovaca, 14 konja. U selu Dane bila su 2 vola, 32 krave, oko 200 ovaca i 21 konj i magara, a sada volova ništa, krava 14, ovaca 200, konja i magara 27. U selu Vedice bila su 3 vola, 39 krava, 17 konja i magara i oko 400 ovaca, a sada su 2 vola, 27 krava, 200 ovaca i 14 konja i magara.

ISTRSKI MOTorni VLAK UKINJEN

Motorni vlaki so danes v Italiji ena nestihit posebnosti, ki jih obuduje bolj skromni tuje. Vpeljali so jih na stehilnih progah, posebno tistih, ki so najbolj obremenjene. Na ta način so v veliki meri pospešili osebni promet med italijanskimi mesti, ki si jh vsako leto prihaja ogledovalci poleg Italijanov tudi ogromno stehilo tujevc. Brez dvoma so se ti motorni vlaki izredno dobro obnesli. Vpeljali so jih pred časom tudi po Istri in Goriskem. Zdi se pa, da to nis v tolikimi meri zadovoljili italijanske državne blagajne, kot drugod po Italiji, kjer se več ljudi vozil z njimi. To lahko sklepamo iz dejstva, da so zdaj ustavili motorni dopoldanski vlaki na prosti Tisti "Divaca"—Pulj ter vlak, ki je vozil v nasprotju smeri. Te vlaki so odpravili v udomenjate, če je na ter prosti prenal-prometa in da se zaradi tega motorni vlaki tu ne splašajo.

Hotel je preteči motor. kolo

Zvonik u Krasi, februar, 1939. V tuzskoj bolnisnici so pripeljal Josipa Skerla stercu 50 let iz Sela. Skerle je hotel preteči motor kolo, ko se je peljal na kolesu. Pri tem je tako nesrečno padel na tla, da je zadobil težko rano na glavi in si zlomil klučnico. Ozdravel bo v 5 tednih.

Smrt na ulici

Trst, februara 1939. — Pretekli teden je na ulici stradao 71-letni Virgilio Sutti. Še predno je prišel rešilni avto je starka mrla. Zdravnik je nezotvil, da je z zadela kan.

Kada bi sva naša društva i svi naši emigranti na taj način shvaćali važnost naše štampe, mi ne bi danas kubarili s ove četiri stranice već ih bili barili toliko opširni da bi mogli posvetiti po jednu stranicu i vijestima o životu u

DROBIŽ

— Općine. — Posljednji in hranitelj i. bila ocveta pravica izvješevata agrarnih krednih poslova z dešenom od 27. januarja. Imenovani je bil likvidacijski komisar in sestavljeno nadzorstvo mlj svei.

— Stienik. — Umrl je pretekli teden Ivan Stročar upovlejni železniški uradnik, ki je pred namo služboval več let v Trstu in bil zelo znan v narodnih krogih. Sožalje!

— Gorica. — Istari Sinić Konrad je padel z motoveca koleca in se močje osbi. V bolnisnici so mu oživili, da mu težka je zena na oči in gorila prebure močje.

— Pakment, USA. — Pri delu v rudniku je bil ubit Jos. Komac, star 52 let, rojen v Soči pri Boveu. V Ameriki je bil 26 let in zapuščen žena, sin, hčer in dve sestri, v domovini pa starše, brata in dve sestri.

— Renče. — Pretekli teden je umrl v Renčah Ivan Špacman, stavbeni delovoda in nositelj.

— Trst. — Pred sodiščem se je moral zagovarjati zaradi številnih tatvin Marij Bizjak, star 37 let, ki se je specializiral v tatvinah na področjih. Sodišče mu je odmerilo 4 leta in 6 mesecev zapore, 3600 hr den kazni in 3 let polletiskoga nadzorstva. Sližar Henrik Bersen, ki je od nlega kupoval ukradene stvari, pa je dobil 6 mesecev zapore in 600 hr den. kazni.

— Trst. — Zelo drzno tatvino so izvršili še dmi tržaški tatovi v hvarini vlahtnih kovin last Hektorja Bregantia. Ne oglejte se na sloru nepremotljive zapreke, so se odkvalificirali do glavnih oklopnih blagajne in ukradli 4 ke sklata in več kovov srebra ter drugih dragocenosti. Zanisliti so napravili za 100.000 hr skode. Ta tatvina je vna kmed najboljši dirmatih v zadnjih letih.

— Trst. — Zafudne case razsaja po mestu močna ljudina, ki pobira posebno stare ljudi. Pravilo dlo, jh imne zaradi te bolečni cele želje. Ljudem je še dobro v spominu španska bolezen, ki je razsajala ob koncu svetovne vojne.

— Trst. — Odana Ribaric je tat odnesel pri helen dnevu za 10.000 hr zlutine in druzih dragocenosti.

— Trst. — V parnost je 72-letni Karle Mitral odml oko, da bi se maval sveža zraka. Pri tem pa je zadobil ravnovesje in padel z okna na dvoriste. Zaradi notranjih poškodb je umrl se predno so ga prepeljali v bolnisnico.

— Trst. — 49-letna Marija Masce je bila težko zapoveda od neznanca, katerega je v gladih letih zavratila, ko u je obilplastil puhence. Sedaj pa jo je obililo ponovo mučovatari je ker ga je Masceva zopet odšla. Se je nad njo grozno maščeval. Z nožen je na skoro odrezal nos in ravnatelj sudnih tolcov. V težkem stanju so in prišel v bolnisnico. Stortice se je sama kavl na močivo in vrazil da je stnil to zaradi luhberenskih motov. Imenice je Josip Kozlović, star 50 let.

— Trst. — Pred sodiščem je bil opročen Hrobat Franc. ki je bil maja pret, leta kaznovan na 10 dni zapore in 1856 hr den. kazni. Vložil je prosv in sedaj je bil omočen. Kazen je dobil zaradi konja, ki nal bi ga bil prihitelasti iz Jugoslavije.

— Trst. — Pred prizivnem sodiščem je bil opročen Stanislav Bergamo Okrajno sodišče za je obsojdo na 7 mesecev zapore zaradi zomerstavljanja oblastem. Ko je pred meseci vozil no zesti Kenik—Radohove, se zahtevali finančni stražnik Sisto Giuseppe ki se je nihal s kolešom proti njemu, nai se mu nege. Ozgnil pa je bilo vozniku težko ker je bila cesta ozka in na novo posuta z gnešom ter konji trudni. Kljub temu je fin. stražnik zahteval, da se mu ogne z vozom. Prišlo je do preurkanja in stražnik je hotel Bergamo ustriliti, pa ga je pomiril nestrak. Stražnik je tožil Bergamo zaradi zomerstavljanja in Bergamo je dobil 7 mesecev zapore. Na kazen je vložil priziv in je bil sedaj opročen zaradi ponamikanja dokazov.

— Trst. — 75-letni Perušić Josip iz Rocca si je zastrupil kri, ko je delal bos na polju. Dobil je tetanus in v kratkem času mrl.

V TRSTU JE INFLUENZA POBERALA MNOGO LJUDI

Povlaka ki prihaja iz Julijske Krajine, e avila, da je influenza hudo razsajala to zimo na Primorskem in pa posebno v Trstu. Tržaški listi sedaj objavljajo poročila o hudemskem sibanju iz katerega je videti da je influenza poberala nekaj sto ljudi na dneh in v Trstu. Vzrok temu je bilo zelo nezdravo vreme v zadnjem času, ki je nastopilo no hladni miraz. K razširili vlnice je mnogo pripomogla mečala, pa tudi vlaga in topla skoro zadušljivo vreme brez namaznega vetriča. Listi pišemo, da je to bila prava epidemija. Zelo veliko je bilo stehilo bolnikov zaradi influenza in plucnih vnetij. Sledeča razpredelna surne kaže, kako je influenza povečala smrtne škacije ne samo v Trstu temudi v provincii.

december 1938	list	ostala	skupaj
tojeni	310	200	510
umrlj	316	142	458
preseček	36	58	22
januar 1939.			
tojeni	334	155	489
umrlj	549	155	704
preseček	215	—	215

Živ zgorcl

Trst, februara 1939. Dne 8 t. m. se je zgodila v gorah blizu Dekanov težka nesreča. Po kosulji si je 69-letni Sodnik Ivan iz Dekanov prižgal pipo, sedec pri silem gozlovini. Ne menec se za nevarnost, je odvracl gozdelo žveplenko na tla. Sinla trava je takol pričela goreti in ožen se je hitro razširil na grmovje. Starček je tako videl veliko nevarnost in prišel z vsaj silo gasti Visok zubel mu je pri tem vszgal obloho in se predno se je zavel, je že bil ves v ogni. Prišel je klicati na pomoč, toda ljudje so bili daleč od njega in mu niso mogli pomagati. Zaman poskušal posesti gorečo obloho in zaradi težkih opeklin je starček v kratkem podlegel silni smrti. Ker so prili sedeže na kraj nesreče, so našli njegovo truplo popolnoma ožgano. Nesreča je v vasi vzbudila globoko sočutje.

Divljaštvo v Čepovanu

Iz Čepovana nam poročalo o dogodku, ki je razburil vso tamosnjo okolico. Konce januarja proti večeru so se vrnili iz Gorice naborniki. Kakor pri vseh naborih so bili tudi naši fantje dobre volje, nekoliko norajžni, toda dostojni. Ustavili so se v gostilni Savle v Tesnem. Nenadoma je prihrmel med nje domači orožniški brigadir, pograbil nabornika Cirila Alberta Bratuža iz znane Zepovečve družine v Dolu, ga vrgel na tla in začel biti po njem s stolico. Poznele na je pretepel še zmagaj na cesti, dokler fant ni ve- okrvavljen obledel. Zaradi poškodb — ušla se mu je tudi kri iz ušes — leži uboni Ciril že ves teden v postelji in dolgo ni mogel niti govoriti. Ker je višja oblast podvela strogo preiskavo in smo prepričani, da bo krivda pravilno raznovana, se nočemo spuščati v neprijetne podrobnosti. Naj samo omenimo ljudski glas, da gre v zadevi za odklonjeno ljubezen. — (Slovenec)

Prezimena

Posljednjih dana decembra primili su hrvatski seljaci iz sela Laković—Orhančić kod Poreča dekrete s kojim im se prezime Janko mijenja u Glanco

pojedinih društvima.
Dok se ta svijest razvije — mi sprešajmo i skraćujući i nemojno zagorčavati jedan drugome još ovo malo poleta što nam je u ovim teškim danima prečestalo.

PUSTNA VESELICA DRUŠTVA "TABOR" V LJUBLJANI DNE 18. I. M. V DELAVSKIH ZIBORNICI

Društvo "Tabor" v Ljubljani priredi v soboto veliko pustno veselico v dvorani Delavske zbornice Kdor hoče preživlet res lep pustni večer v domači družbi, ob dobri kapljici in potrežbi, se bo te zabavo brez dvoma udeležil. Igrala bo vojaška godba v stopnja toref vsi v Delavsko zbornico Vstopnja bo zelo nizka in ves čist dohodek bo šel za pomoč našim potrebnim rojakom. — O d bor.

FRANCOZI V RICMANJIH

Boj med slovenskimi kmeti in Francozi — Neznana epizoda iz naše zgodovine na Primorskem

Slovenska vas Ricmanje pri Trstu je postala v zadnjih tega stoletja vsenu kulturnemu svetu znana po sportu med jezurnimi prebivalci in v Vatikanu. Tudi na je objavljen tržaški list »Popolo di Trieste« s ljubiteljskim naslovom, ki meri o dolžini čez 10 cm in je 11 cm visok, zanimivo zgodovinsko razpravo, ki nam prča, da so bili Ricmanci prva taka narodna neukrotljivi že celo stoletje prej, ko so upali upeti samemu Napoleonu in njegovi armadi.

Članek je napisal neki Paolo Veronese. Pri tem se je naslanjal predvsem na Malincichove »Cronache in na se neobdobjeno korespondenco tedanjega španskega konzula v Trstu viceza Karla Aleksandra de Cellia, ki mu je v zadnjem času oddal v obliki španskega konzulata Oscar de Braziera.

Veronese je objavil svojo razpravo, da bi s sodnim duhom pokazal citatelnost, kaj ko so bili Tržičani za tedaj nasprotni Francozom. Rečeno pa je s tem članekom vsaj vedno ohraneno nam, kaj dokazal je znan, da so bila tedaj vsa kravatna mesta v Tržiču došli na bližini Krastu v steno slovenske, da je tam bilo slovensko prebivalstvo in da so dejansko obojski Slovenci stanovali s hrvatskimi kmeti, resni Trst in njegove prebivalce.

Lako nam prirovnice Veronese, da se je v vsi ti namih kronikali vsi S. Giuseppe della Chiesa s poslušno menovata Ricmanje (O. nise Ricmanje). Lako je imenno tudi Manati v svoji zgodovini Trsta. Da Veronese navaja v dokaz svoje trditve se napis na znanem spominšnem stenu pri klinci, se je glasilo tako:

»Hic lapis actus in caput Ancuti clu-censis — rectus ius a commi rtmagnensis — in honorem S. Josephi — Spousi H. M. Virgatus — et patronis totius littoralis — A. D. 1816.«

Pri opisuvanju slike pa, ki visi še danes v ricmanski cerkvi in ki predstavlja ob- godko, o kateri hočemo govoriti, so, kar-kor imena Veronese, posamezne točke na njej označene s številkami, spodaj pa s-tamo to razloži: 1. Ricmanje, 2. Kln, 3. Buzeta, 4. Buzovizza, 5. Capovana, 6. Monte-bello, 7. Trieste, 8. Občina, 9. Casselle, 10. Francosa, 11. Caputani francesi, 12. Aca- cca, 13. Polvera (Cepovljeva sinodala), 13. Borsani (Brazzi) in se napis: Coniulato successivo il 14 aprile. (Dobodek od 14. aprila.)

Avtor slike je neznani dobodek, ki za se oveločev, pa se je odzval na veliki četnik in petek leta 1797.

Va velikonočni dobodek v Ricmanjih iz leta 1797 po vseni svojem poudku spominja na kraljev bojev v Barbi na Kiki leta 1797, ko je obiskala sedaj že ramka pisateljica Kija Kvedrova v svoj dom »Arditi na Kiki«.

Marca mesec 1797 so Francozi prvi zavzeli Trst in Gorico. Zavzeli so pozicijo na črti, ki gre od Lipe na Krasto do Matereje v Istri. Ker je vladalo v tistih dneh nekakšno premirje, so se francose čete oddahnile od vomeza trudi in si privoščile markatskato udgodost. Tako so na veliki četnik, 14. aprila dopolnje in si nekatere francoske vojak tudi v Ricmanje in so tam zaltevati od kmetov hrane in vina. Ko so se do pianost nanih dobri brezmezi kapljice, niso hoteli mešar shvati o plačili in so dopravnice zasmejalni in preterili. Nato so vdrli o tavostno cerkev in so hude osarjuni celo Navstevitje na glavni oltarji Zaradi tega je nastopil donacij zmnuk Joze Jančič dokaj enčevičinu proti Francozom, toda ti so bil tako razgruti od vme, da so ga naslojili in smrtu rani.

Kmetje so stali zaburjeni pred cerkvijo in se so prvo vdrli. Ka pa so vojakki zvlekli iz cerkve hravavo župnovu truplo, so jih kmetje naslojili in premezo ubili s srpnimi in kosami. Tudi kmeti so prle- klice francoske patrulje sosedu tovaršem na pomoč in začele se se represalije. Učinki in topali so vse, kar jim je prišlo pod nož. Toda s stolpa ricmanske cerkve so bili palci zvana. Iz vse sosednjih kraljev na Krasto in iz tržaške okolice so prhili do- mozinci ter obkolili vas in pobili skoro vse Francoze.

Da bi resti obkolene Francoze v Ricmanjih, so pobili močni francoški oddelki iz Trsta, toda na čisti pod Katinaro so našli na slovenske kmetje, ki so se obozorovali s splicama in kopji spušcali proti mestu Udor je bil hud in, kakor poročča Veronese, Francozi niso ravnali Sloven- cence temveč so jih konaj zadržali. Veronese govori izrecno o Slovencih in prvič tu, da se na sliki v ricmanski cerkvi, ki izvira iz prvih let preteklega stoletja, svi- dilo uperjenih Slovenci, ki z Ožnin iz v Ardele skušajo prodirati proti mestu. Slo- venci so na sliki vsi obločeni temnozavj, medtem ko niso Francozi modre uminor- me.

Boj pod Katinaro je trajal ves dan, nove francoske čete so konaj zadržale naval Slovenec, kajti z zagnje okolice se je spuščalo čimdalje več kmetov proti mestu. Predli so francoske linije nad Rojan- je in pod Katinaro in vdrli v samo mesto. Tržaško budstvo se je, poročča He Veronese, z njim potobrilo. »Vso no- so hodili po ulicah in zaltevati od mešča-«

nov, da razsvetlijo okna. Kier niso našli odziva, so razbili sipe.

Slovencem, ki so se dalje zbirali na Krasto, so se konalo pridružili se hrvatski konjeniki, ki so bili nastajeni odstran francoske straže linije in so prihajali v Trst, kjer jih je prebivalstvo pozdravilo kot rešitelje.

Francozi so se medtem umakali iz ob- močja samega mesta v lazaret Sv. Vereže, ki je stal pred sedanjim rojanskim mo- stinom.

Kaj pa so storili sami Tržičani za svojo osvoboditve, da zaslužijo sedaj povečane- ne po Veronesu? Neki Vigil Rurjak (se ta vsaj po roku tud Slovenec) je snel fran- cosko zastavo s hotela »Locanda grande«. Tržaški magistrat pa je dvakrat posredoval pri Francosih pred Rojanom, da ne bi zapustili lazareta ter da bi tako prepere- li maskara (ne ve se točno, ali samih Fran- cozov ali pa Tržičanov). Tedaj tržaški škof Ignazio Gaetano Buser de Feins- stein pa je v polnem ornatu in v sprejstvu

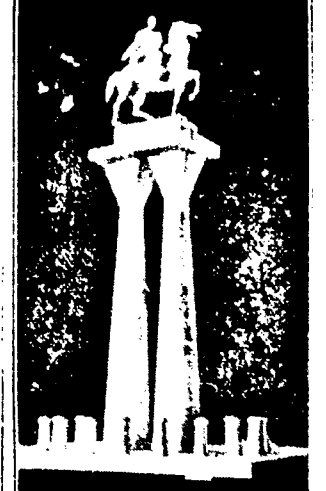
široki magistratnih pričadnikov šel uporu- kom nasproti, da bi jih pomiril. Sreča je je na Belvederju, toda niso ga ubogali temveč so ga celo osebno napadli, tako da je moral iskati zavetišče v poslopju špan- skega konzula. Tudi ta epizoda je ovek- ovečana na neki sliki, ki se nahaja v zbir- ki Scaramanga.

Ze na velikonočno soboto se je skle- nulo premirje, in sicer med francoskim se- neratom Trovidenom (D) in hrvatskim ma- jorjem Lisom (?), Francozi so zopet za- vedli Trst in Kras do prečine črte me- Lipo in Materija.

Na velikonočno nedeljo, 17. marca, so Francozi zopet vkorakali v Trst, nekaj dni- pozneje je ta prispel sam Napoleon in Tr- žičani so se mu lepo poklonili in mu dar-ovali prekrasna helega hipicane. Tak- sva je bila osvoboditev Trsta izpod fran- coskega jarma, ki jo je tej dni pravke- la dal Veronese, da dokaze vloženemu italijansko razpoloženje tržaškega pre- bivalstva.

BORIS KALIN DOBIL PRVO NAGRADO

ZA KRALJE V SPOMENIK V MARIBORU

Odbor za postavitev spomenika Vitce- skemu Kralju Aleksandru I. Ujedinite- lju v Mariboru je 8. tega meseca priznal nagrade za predložene osnutke. Prvo na- gradno v iznosu 16.000 dinarjev je žirija, ki so jo tvorili bivši župan dr. Fr. Lipo- lid, univerzitetni profesor dr. Fr. Stele, upravniki ljubljanske narodne galerije Janez Zorman in arh. Jože Jelenc, pri- žadna osnutku skladena kiparja Borisa Kalina in inž. arh. Lavoslav Cernigoja. Kalin je naš volak iz Vipavske doline. Pred petimi meseci je pihredil v Ljubl- jani razstavo svojih del, ki je vzbudila splošno pozornost. Sedaj pa je skupaj z inž. Cernigojem prejel prvo nagrado v Mariboru.

Spomenik si je Kalin zamislil tako- le: Na dveh 10 m visokih stebrih stoji bron- za lik Vitkega Kralja na konju. Stebra s kapiteli, konfini in s tlakom bodo iz stokanega podpečana, vrhinja plošča in podstava za konja pa iz Sto- kanega pohorskega granita. Inž. Cerni- goj pa je izdelal v zvezi s spomenikom osnutek za preureditev Trga svobode, kjer bo stal spomenik.

Žirija je predlagala spomenišnemu odboru, naj Kalin-Cernigojev osnutek izvede v celoti.

Kiparju Kalinu in arhitektu Cerni- goju naše najpriljubljenejši častilke!

ITALIJANSKA RAZPRAVA O SLOVANSKI MANJŠINI POD ITALIJO

Italijanski dnevnik »La voce degli Italiani«, ki izhaja sedaj že tretje leto v Parizu, je objavil v številkih od 11. in 13. januarja ter od 2. februarja letosnega leta, obsirnejšo razpravo o našem narodu v Juljski Kraljini. Raz- prava nosi naslov »Usoda slovenske manjšine v fastištni Italiji«. Napisal je Leo Giuliani, ki se je v njej dotaknil vseh važnejših problemov, k se nanaša- lo na naše brate za zapadno mejo. RAZSTAVA CERNIGOJEVIH SLIK V Ljubljani

Tržaški listi so prinesli vest, da je dne 11. t. m. otvoril razstavo slik Avgust Cernigoj v Narodni galeriji. Z njim raz- stavljala tudi kipar Uroš Gara iz Trsta ne- katera svoja dela. Oba umetnika sta na tej razstavi pokazala večino samo novo dela. Cernigoj je zastopal z 40 slikami, a Gara je razstavil 17 kipar- skih del.

AUTOMOBILIZAM I PATRIOTIZAM

Priljubljeni avtor avtorjev za motor- zama in avtomob. Avto kaja izrazi v Zagre- bu v linio skladno pod naslovom: Autono- bilsko trka v Abbazia: orov: Med- vojnjansko italijanske avtomobilski trka or- godnje spada Prva Krajevski avtomob. trka z Mussoliniovej evp Trka je raspišeno za trkačeva kola do 1500 ccv Jos nam v v ži- rovo vsopuim intrnacionalna trka Abba- zia — Monte Maggiore, kaja se do- pted veliko godina stalno održavata kaja iz vesnik obkolnja najbolj razuz- lano desmo, da te ora mora trka učiti na prvi oazov intrnacionalni nastopim v z- uceti svoje stalno mjesto v intrnacional- nom sportskom kalendaru. Trka te se održavata v lita, jo ta na praci izmzija Abbazia i Fiume. Pruga je ravredno zanimiva ne samo radi krasota kraja kroz kaja vodi, već i radi svoje besprikonno izcedbe. Du- ljina kruzne pruge iznosi 120 kilometara. Trku pridreju Kraljevski Talijanski Auto- klub (RACI), Sekcija Fiume. Trka te održavati v okviru sportskog tjedna, i da. Brijuni urdujeje dr Aleksandar Har- bor, Zagreb, Tomislavov trg 17. — Ako bi nika želio da makar telefonski pouči im- noranog gospodina da se Abbazija zora hrvatski Opština, Monte Maggiore da se zove Trka, a Fiume da je Brijuni, neka izvoli okrenuti na telefon broj 21-272.

HRVATSKI ABITURIJENTI PAZINSKE GIMNAZIJE

Prigodom 40-godišnjice osnutka hrvatske gimnazije u Pazinu — Poziv bivšim pazinskim djacima

Hrvatska je gimnazija u Pazinu osno- vana i otvorena u jeseni godine 1899., a z- avorena je 1. ulknuata ljeli godine 1919. Postojala je dakle i djelovala ravno dvo- deset godina, a sada je većeno punih četrdeset godina. Prema tome se u tek- učdesetgodinjine sretnoga peretka i dvadesetgodinjine žalosnoga svetla.

Tokom dvadeset školskih godina upi- salo se u nju preko jedne tisuće učenika, a istupilo je iz nje sa svjetlošću i raz- ispta zrelosti oko 530 abiturienata. Prva je maturo održana na svršetku školske godine 1906-07 i poslije toga redom svake godine nekoliko puta, tako da je iz- ove izredne potpune hrvatske gimnazije u Istri izletelo u svemu trinaest abiturient- skih rojeva.

Povodom spomenutih jubileja bit će od koristi, da se iznese prečinski prvinski abiturienata, jer se na osnovu toga mo- gće doznati nekakvi o stanove zavodu i njegovim nekadašnjim učenicima. Neki su već umrli, ritetli su u Istri, mnogi su raspršili po svijetu, a najviše ih je s o- drane zice. Bilo bi vrijedno znati, gdje se baš nalaze, kakova ih sudbina pati i kako oni utječu na sudbinu svoja na- roda.

Oval bi pregled mogao dobiti i kon- kretinji cilj, a taj neka bude istaknut- ove odmah na početku ovoga članka. Abiturijent pazinske gimnazije, kojima doluti pod ovi reči, mogu kako dati potrebne podatke za dopunu ovoga pre- gleda, a mogli bi također doći i na mi- sli, da izdatu na svijet ih barem omogu- de izdatu povoljni ovoga nesre- nojni školskog zavoda, kojemu doluti mnogo zahvalnosti.

Redno pomagalo za trađbu ovoga članka bitahu mi podizaji školski lijev- štil, koji postoje samo za jedanaest školskih godina, nalme od 1903-04 do 1913-11. Prvi je izvještaj izdan na svr- šetku školske godine, kada je zavod s V razredom poslao visim, a posljednjih je izvještaj izdan upravo onih dana, kada je zarocno svjetlki rat. Svih je pet prvih školskih godina pika-ano u prvome iz- vještaju od 1903-04., ali za našu svrhu je od važnosti tek četvrti izvještaj od 1906-07, kad je održana prva maturo, i onda svi slijedeći do onega od 1913-14., dakle u svemu osam izvještaja, a za do- klji pet školskih godina nemu ni izvještaja ni ikakvih slavnih podataka o godišnjim skupinama abiturienata. Ovo je velika praznina, koja po sjećanju mogu nalikće doiskočiti bil i sami rat- ni abiturijenti. Da preleđ bude kako ta- ko potpuna, bit će ovaj mjesto pravoga popisa abiturienata, nomenim na posle- dnjem školskom izvještaju oni učenicl, koji su iz nižih razreda dolazili na red, da s ispitom zrelosti zavre svoje škole- vanje godine 1914-15., 1915-16., 1916-17., 1917-18 i 1918-19.

Na svršetku školske godine 1906-07 su maturirali slijedeći: Brar Franjo iz Se- žane, Brajković Franjo iz Berna, Braja Stojan iz Pazina, Brčić Matija iz Bra- ča, Čeh Josip iz Roča, Defar Antun iz Tijana, Eрман Дикао iz Zminja, Pinžar Ivan iz Brezja, Gregorović Mate iz Draguča, Grsković Josip iz Vrhnika, Ka- ljin Emerant iz Buzeta, Kalokira Antun iz Lovrana, Krajever Ivan iz Sv. Petra u Sani, Kundić Radovan iz Frančica, La- zarić Jakov iz Medulina, Lukež Franjo iz Plena, Matejević Sime iz Pazina, Mišon Josip iz Pazina, Mogorović Ivan iz Grdo- slica, Posedel Blaž iz Sluma, Prudan Ivan iz Zarečja, Rapotić Franjo iz Nabrežine, Ružić Antun iz Brezja, Ružić Marko iz Kastelja, Serazin Antun iz Rocela, Ser- govčić Gluro iz Poteca, Sestun Ranko iz Draguča, i Skvarč Eduard iz Pazina.

Školske godine 1907-08: Banovac Ivan iz Staroga Pazina, Brajša Ciril iz Pazina, Čuranić Ivan iz Dekana, Grubišić Antun iz Gračišća, Ivančić Matija iz Klo- šćenca, Klunčić Martin iz Lizižnja, Klo- šić Ivan iz Čunskoga, Kundić Lavoslav iz Frančica, Kureš Milan iz Smarja, Lekić Marko iz Nerečana, Malinić Rafael iz Dekana, Matonić Antun iz Vrhnika, Pra- čić Ivan iz Maloga Lošnjana, Rusnjak Ivan iz Sovinjaka, Ružić Josip iz Brezja, Sim- čić Ivan iz Klana, Uječić Ivan iz Staroga Pazina, Ukišić Blaž iz Tijana, Vuok Josip iz Kopra, Zupka Stjepko iz Gračišća i Viođa Jakov iz Trsta.

Školske godine 1908-09: Ankele Ojnice- slav iz Trčica, Brajša Metod iz Buzeta, Bunc Krešimir iz Kastva, Capponi Jo- sip iz Maloga Lošnjana, Čveković Pavao iz Laubna, Dekić Milo iz Kastelja, Pinžar Pavao iz Brezja, Grsković Jerko iz Vrhnika, Grčević Mate iz Cerovlja, Jeličić Vinko iz Trageta, Lukane Vjekoslav iz Orhovlja, Matanić Nikole iz Vrhnika, Medlika Ivan iz Bazovice, Mraković An- tun iz Punta, Orlić Viktor iz Puntari, Sa- mer Herman iz Trsta, Valenčić Milo iz Jagovca, Zekelić Herman iz Ledine, Zubić Mate iz Sv. Ivana od Stezna i Zubić Sime iz Sv. Ivana od Stezna.

Školske godine 1909-10: Bačić Ivan iz Piena, Bejtara Radoli iz Cerica, Frivace Vjekoslav iz Kuske Vasi, Fabac Luka iz Fabaca, Hezo Ante iz Buzeta, Ponda Dra- samin iz Skečana, Ivesa Antun iz Preman- ture, Karijev Arjan iz Novaka, Mihanović Božo iz Kuzice, Perić Davoroslav iz Zminja, Ruman Božo iz Zarečja, Saman Bazilo iz Skečana, Stersac Rudoli iz Šenturba, Sa- sana Josip iz La Sca, Sterni Ernest iz Arvine, i Zupina Blaženka iz Kabrije.

Školske godine 1910-11: Delančić Marko iz Vrhnika, Boljčić Danilo iz Sv. Petra u Sani, Bunc Josip iz Kastva, Iberski Jelo- kosa iz Vrhnika, Ružić Josip iz Puna, Kalčić Ivan iz Maloga Lošnjana, Maršc Antun iz Piena, Mahaljević Mate iz Medulina, Pećar Jakov iz Bazovice, Picičić Sime iz Maloga Lošnjana, Ružić Antun iz Kastelja, Sednakić Antun iz Koritnice, Sosti Viktor iz Opčina i Zeriav Josip iz Bolinca.

Školske godine 1911-12: Maline Franjo iz Patra, Novak Franjo iz Vranskoga, Gol- lover Lav iz Unzeta, Bolješić Stjepan iz Gizižnja, Anđić Ivan iz Gračišća, Bačić Josip iz Kastva, Blažić Zvonimir iz Ve- princa, Petar Libertar iz Tinjana, Dukić Ivan iz Kastva, Fučić Andrija iz Unija, Gortan Vjekoslav iz Berna, Hrovatini Franjo iz Plova, Kosoji Luka iz Kuzice, Lovre- vić Stjepan iz Truska, Opatić Vjekoslav iz Gresa, Pavlinić Otmir iz Kastva, Pavlinić Plo iz Opčica, Posedel Ivan iz Klenošćaka, Ramev Franjo iz Pale, Sironić Vladimir iz Trčeva, Stanić Franjo iz Brezja, Sorli Ivan iz Trsta, Žmak Ivan iz Lanišća i Franković Perdo iz Gračišća.

Školske godine 1912-13: Brenčić Josip iz Huma, Čelavac Bogumil iz Brannice, De- brat Antun iz Marčana, Drljević Leonard iz Kastva, Fister Valentin iz Kranja, Ivesa Mihir iz Premanture, Ludić Toma iz Nar- vara, Macar Josip iz Sv. Petra u Sani, Paulić Antun iz Novaka, Semelić Božo iz Premanture, Tondić Franjo iz Hrušice, Volarić Franjo iz Vrhnika.

Školske godine 1913-14: Bokatić Antun iz Kršana, Bolončić Petar iz Sv. Petra u Sani, Debeljuh Josip iz Vodnjana, Grbin Ivan iz Lizižnja, Jadrošić Josip iz Maloga Lošnjana, Jakac Josip iz Lindara, Jugovac Josip iz Lindara, Jurdana Pavao iz Kastva, Medlika Svetko iz Drage, Stihović Vjekoslav iz Premanture, Sverko Ivan iz Kle- nošćaka, Tomazin Mate iz Strahinja i Wrischer Rudolf iz Pazina. (Svršit će se)

Prof. Nikola Žic.

DR. ZLATAN RUŽIĆ JE IZABRAN DI-REKTOROM PENZIONOG ZAVODA U ZAGREBU.

Dr. Zlatan Ružić, rođom iz Kašte- lira u Istri, izabran je direktorom Pen- zionog zavoda u Zagrebu. Dr. Ružić je poznat ekonomski pisac a i nastavnik je na Visokoj ekonomsko-komercijalnoj školi.

A. Gradnik prejel literarno nagradu
JUUBLJANSKE MESTNE OBCE

ALOJZIJ GRADNIK

Na obletnico Prešernove smrti je ljubljanska občina letos prvič razdelila literarno nagrado. Na predlog razsodišča, v katerem se bili univ. profesor dr. Fran Stele, inspektor Silvo Kranjec, inspektor v p. Josip Vidmar kot zastopniki mestne občine, Josip Vidmar kot zastopnik Penklubina in Božidar Borko kot zastopnik Društva slovenskih književnikov. Je nagrada za poezijo v znesku 5000 dinarjev bila podeljena našem rojaku dr. Alojziju Gradniku za njegovo pesniško zbirko »Večni studenci«.

Ta zbirka, ki jo krasijo lesorezi Božidarja Jaka, je izšla za veliko noč v zaletih »Mladre ptice«. Zbirka je vzbudila veliko pozornost slovenske, srbskohrvatske in italijanske kritike. Druvnikni in vse vodilne revije so priložile daljšeocene, nekatere, kakor n. pr. »Sodobnost«, celo posebne študije. Posamezne pesmi sta prevedli v italijansko Marija Šamer in Lutzi Salvini.

Od podelitvi nagrade je ljubljansko »Jutro« napisalo o knjigi le besede: »V tej knjigi čiste, poibline estiveno in umneča dva-venega dostavljanja izvirnoe lirike se Alojz Gradnik zapel svoje visoko pesniško krasno in zemlji. Iz sveta vrelh, onamih, onemih misli, na smrt in mlajstev se je pesnik vrnil k prvotnosti k večnim vrelcem slescherne narodne obnove, tja, kjer skladno utripiljeta srce človeka in ritem prirodnega življenja. Knjiga »Večni studenci ni samo značilen osebit izraz pesnika Gradnika, marveč je tudi eden najtanjih izrazov splošnega razpoloženja, ki giblje nas nemurni in teški čas«.

KNJIZNA ANKETA BRNSKEGA LISTA »LIDOVE NOVINE«

Česki dnevniki »Lidove novine«, ki izhaja v Brnu, je tudi za leto 1938 razpisal anketo o najvažnejših knjigah, ki so v tem letu izšle, in se zato obrnil do naših učiteljskih, pisateljskih, znanstvenikov in kulturnih delavcev ter jih vprašal za njihovo mnenje. V številki od 4. decembra 1938 so bili objavljeni vsi odgovori in siče v nabitnem redu interpelliranih esobnosti. Tako je na prvem mestu odgovor dr. J. Auerhana, predsednika Državnega statističnega urada v Pragi. In kot prva knjiga, ki jo on naveda je: Čermelj Lavo »La minorite slave en Italie«.

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

ISTARSKO KULTURNO VEČE U ZAGREBU

Naša se emigrant-ka omladina istič svojimi požrtevavnim radom na kulturno i prosvetno polju. Omladinci, radnici i studenti, često se sastaju u druženim pristorijama i dogovaraju se kako bi što uspešnije izasnili ne samo pred masu, već i pred ostalu javnost svo ono kulturno što je dala i što daje naša Istra.

Svake se subote održavaju usmene novine na kojima se omladina upoznaje prvenstveno sa svojim užim demovinom i pitajinima koja se na njih odnose.

Stalni požrtevovni rad mora da rodi plodovima, tako se i taj u početku skroman rad razmahao među našim nastajajućim poprimiteljima mnogo veće dimenzije. I spontano se osjetilo da treba prirediti jedno kulturno veče.

To se kulturno veče priredilo dne 1. uo blaće 0. g. u Hrvatskom učiteljskom domu, jer su društvene proslorije premlene za jedno takvo veče za koje su priredivači bili sigurni da će zainteresirati javnost.

Dvorana je bila dupkom puna. Moglo se vidjeti muško i žensko, mladu i staru. Prva i najzanimljivija točka bilo je predavanje o našim čakavskim liricama D. Ger-

vaiši i M. Baloti Mora se odmah u početku istaknuli da je predavanje bilo vrlo dobro. U uvodu je predavač I. Perani govorio o čakavštini općenito, koja izumire, za tim iznosi kritiku o svakom pojedinom pjesniku, a zaključuje u poređebom između ta dva naroda naše najmoćnije čakavske lirike. Izdajući da je predavao Balotin pjesnik kao je jasno u Balotin pjesnici i iz njegovih pojedinih koje nam prije tega nisu bile poznate. On je vrlo dobro predstavio razliku između ta dva pjesnika. Kad je rekao za Balotin da je u svojim pjesmama pravi istarski kned, ribar i moćar, a za Gervaiš da je vragolija i Liburnijanin. Otkid omladine se sekcije i Istar-kog akademizma vrlo dobro je pjevali: V tili neći od Hladnja Mažurano moja od Braje Rasuša i Sjedle miča glijca od Matori Ronjove i Traba svakako polvači bit omladinu Joka Udovića čim su sviranje na violini bili pričinu aduse. Iste taku dobre uspele zadržavajući rezultatu. Vidimari Josim, Dobrišili Antil, Dujmović Anki i Klaman Danilu

R. S.

Iz Istarskog akademskog kluba

U nizu akcija koje uprava kluba poduzimlje za osiguranje studija svojih siromašnih članova, obratili smo se pred nekoliko dana i vlasnicima neklih gostionica, menza, restoracija i hotela da bi podjelili hranu kojim našim potrebom članu.

Do sada smo dobili samo jedan pozitivan odgovor od našeg uvaženog emigranta g. Vladimira Čer nice, koji nam je izlišao ususret sa jednim objedom i večerom duverno. Ovim nas je svojim plemenitim činom g. Černe uvelike pomagao, pa mu uprava kluba u ime svoje i svih članova izrazuje i ovom putem najtopliju zahvalnost i naročito poštovanje.

Ovom prilikom obrađamo se i svim ostim emigrantima u Zagrebu, koji bi nes mogli svojim poznanstvima u tome nastojanju pomoći, da to učine, na čemu smo im veče unaprijed zahvalni.

U posljednje vrijeme pripomogli su članove našega kluba novčanim pripomoćima slijedeća gospođa:

- Dr. Ivo Mogorović, koji nam šalje mjesečno pripomoć od 50.- dinara
- Đuje dalje vremena, poslao je za februar 50.- dinara; Ivica Lundeč, Split 30.- dinara; Dr. Julije Moršan, odvjetnik i decenat, Zagreb 100.- dinara; I. P. Vuklić-Lupis, Split 50.- dinara; Ivo Strk, visi savj. Ka. ban. uprave, Split 50.- dinara.

Od naših članova senjora sjeto se svojim mladim i potrebnih kolega g. prof. Ante Radoslović sa pripomoć od 50. dinara.

Objenjenim darovateljima uprava kluba na njihovom velikom razumijevanju najljepše zahvaljuje.

POKLADNA ZABAVA ISTARSKJE OMLADINE U SLAVONSKOM BRODU

Dne 18 II o. g. Omladina društva »Istara« u Slavoniskom Brodu priredjuje svoju prvu pokladnu zabavu u prostorijama Opć. malji Pariz.

Pozivamo sve Istrance da u što većem broju posijete tu zabavu.

Iz omladinske sekcije društva »Istara« u Zagrebu

Omladinska sekcija održat će u subotu 18. veljače u 8 sati naveče u društvenim prostorijama redovite usmene novine.

U posljednje vrijeme vlada veoma velikim interesom za usmene novine koje se održavaju svake subote. Molimo članove i prijatelje da i dalje posjećuju ove sastanke u punom broju i da razmatraju i one naše emigrante koji su se do sada držali po strani.

Na ovim usmenim novinama predavač će Debeve Franjo. Tema predavanja je vrlo interesantna, a pogotovo za nas emigrante.

Svaki svjetski omladinac — emigrant treba da posjeti veče uve subote usmene novine Omladinske sekcije. Odbor.

Istarsko kulturno veče u Beogradu

Omladinska sekcija društva »Istara« — TRŠT—GORICIA u Beogradu prireduje u subotu 18. II. u 8 sati uveče

»Istarsko kulturno veče« g. prof. Ivan Matelić-Ronjov predavač će o Istarskoj narodnoj muzici, a drug Ivan Bošnjak o čakavskoj lirici. Predavanje će biti popunjeno sa pjevanjem naših narodnih pjesama i sa recitacijama pjesama naših čakavskih pjesnika. Priredba će se održati u prostorijama Udruženja Javna Ristija ul. 29.

OSAM PODSEKCIJE U OML. SEKLII »ISTARA«—TRŠT—GORICIA U BEOGRADU

Omladinska sekcija uvijidajući potrebu da proširi djelokrug svojega rada osnovala je još devije podsekcije i to: »Table-tenis«, i mandolinističku. Upoznavamo omladinca, da se mogu uključiti u ove podsekcije jedino ako su članovi Oml. sekcije i matičnog društva. — Prijave za upis u »Table-tenis« podsekciju prima sportski referent Knjih Ivan a za mandolinističku Čok Ernest. Odbor.

Iz društva »Istara« u Zagrebu

11—III—1939 održat će društvo »Istara« u Zagrebu stogu tradicionalnu zabavu. Po prijapnima koje se vrše može se zaključiti, da će ta zabava nadmašiti sve dosadajavce. Radi toga je iznajmljena i daleko veća dvorana nego prošlih godina, samo da se našim Istranima i njihovim prijateljima omogućiti zabavljuću noć veselja na istarski način. Bit će bogati program: zbirna pjevanje, istarski duet, pjevanje uz sopile, Francina i Jurina, originalni Istarski balum pod mihi i ozeknice i dr. Za dobru zakusku i dobru kapičicu brine se narečiti odbor.

Istrani i prijatelji, spremajte se za 11—III—1939 na najveću istarsku zabavu, koja će se održati u dvorani Hrvatskog sokola.

Čista dobit ide u korist dovođenja našeg doma.

VIJENCANSE

U nedjelju 12. o. m]. vijencali su se u Beogradu g. Albin Zabrčić, rodom iz Dan kod Sežane i gđica Slavica Pavasović iz Beograda. Mladome paru naša srdačna čestitka!

NOVI BROJ »MORNARA«

Februarski broj Car-Emilovog »Mornara« koji izlazi na Sušaku ima ovaj sadržaj:

Mornar: 11. decembra 1938 u Americi. — Sedam pitanja. — Dundo Silmo: Gajetunski razgovori. — Što se čuje. — Mladi kapetan Istranin: Naš Barba Niko. — Barba Šimic: Suckci kanal i ml. — Lajo Dorčić: Božanska so. — B. Z. — Slačaj balenerie »New Sevillas«. — E.: Večeraod koji su osuđeni robljasi. — R.: Kako je sagradjen »Jomake prvi ledolomac svijeta«. — O: Odgovori na sedam pitanja. — Buran život euvenog moreplovača sir Walthera Raleigha.

MALE KULTURNE VIJESTI

SOKO NA JADRANU, br. 1-1939, urednik Stipa Vrđoljak, Split.

NAS ROD, št. 6, letnik X, Ljubljana, urednik: Joip Ribičič.

METALURGIJA, br. 1-1939, Beograd, ur. Zv. Marinković.

KAPITANAK, časopis za pedagogiju, br. 1-1939, Zagreb, pl. ur. dr. S. Cajković, urednik: dr. St. Pataki i prof. Josip Demarič.

IZBOR najboljih savremenih članaka, br. 1-1939, ur. J. Kuzmanović, Beorvo.

† IVAN AUER

Boršt, febr. 1939. — 2. februarja je umrl u Borštu pri Trstu Ivan Auer, splosno znani gostilničar, v čigar hlisi so se pred in med vojno zbirali naši zavedni kmotej. V njegovo postojno so kaj radi hodili tudi Slavenci iz Trsta. Zaradi svoje narodne zavednosti pa so mu oblasti po volji vzelo postojliško obrt, s katero se je preživljal sebe in številno družino, zaradi tega utvara je začelo njegovo sestro pesati, četker mu ni bilo prodano na družbi, sedaj ja ne nekadj tako sploščvani in priljubljeni gospodar in gostilničar Ivan Auer zaključil svoje tuzemsko trpljenje.

Naj počiva v miru u domaći grudli!

U FOND »ISTRE« BR. 7.

N. N. — Beograd Din 11.—
Grego Don Nikola, um. župnik, Omišalj Din 12.—

ISTARSKO NARODNO BLAGO

Nekoliko istarskih narodnih pjesama iz Žminjštine i par riječi uz njih

14. UDAJ SE. UDAJ SE

Uđaj se, uđaj se, kćerko moja nanaj!
Za koga junaka
Za junaka pisara
Pisar piše i ne piše,
kada piše slabo diše
Neću ga, majko moja, nanaj.

Uđaj se, uđaj se, kćerko moja nanaj!
Za koga junaka?
Za junaka orača
Oruč ore i ne ore
Kada ore slabo more,
Neću ga, majko moja, nanaj.

Uđaj se, uđaj se, kćerko moja nanaj!
Za koga junaka?
Za junaka tešnjara
Tešnjar teše i ne teše
Ča pretеше sve zapleše
Neću ga, majko moja, nanaj.

Uđaj se, uđaj se, kćerko moja nanaj!
Za koga junaka?
Za junaka cigana
Cigan čije i ne čije
Ča priječe sve zamije
Neću ga, majko, nanaj.

Uđaj se, uđaj se, kćerko moja nanaj!
Za koga junaka?
Za junaka prosjaka
Prosijak pros i ne pros
Ča naprosi doma nosi
Teđu ću, majko moja, nanaj.

15. LIPA MARE

Puštila sam ja oca i majku,
Sve sporadi vas.
Puštila sam ja sestru i brata,
Sve sporadi vas.
Puštila sam ja tetu i barbi,
Sve sporadi vas.
Puštila sam ja barbu i dida,
Sve sporadi vas.
Lipa mi Mare, draga mi Mare,
Speljajmo je ča!

Do pol korle ti ne branim,
Dalje ti ne dam.
Do pol skala ti ne branim,
Dalje ti ne dam.
Do pol praga ti ne branim,
Dalje ti ne dam.
Do pol kuće ti ne branim,
Dalje ti ne dam.

16. JOZINA ZENIDBA

Da bi se Jože joženi,
Za jenu mladu hvaljenu.
Ka ni tri lita češnjana,
A četiri ni perena.

Kad se je mlada češnjala,
Vreću je češiji razdrala.
Kad se je mlada oprala,
Šternu je vode smutila.
To ti je, Jože, mlada hvaljena
Ojana nena trajnanaj!

17. ČEZANJA ZA DRAGIM

Pod olancem jena mala murva,
Pod njom sedi jena mala mudra,
Onde sedi, suze roni,
Da joj malo Marko hodi.
Ne plaći se, ne roni se,
Ti si uvijek ljuba moja.

18. SVRSENA LJUBAV

Sinoć si mi rekla,
Da ljubis ti samo mene
I da ti srce vene,
Što sam ti bio drag.

Opazi sam tebe draga
Gdje z drugim govoriš

19. ZAMI MENE

Sunce sveti med dvima gorami,
Jure sedi med dvima ljubami.
Jena mu je na ruke zaspala:
Druga mu je stihie zgovarala:
»Zami mene Jure gospodine.«

20. JO. DIVOJKO

Jo divojko mila koko
Zvadila ti vrana oko
Potpuhnuo je jugo
Otpalo ti ono drugo.

NEKOLIKO STIHOVA ZA TARANKANJE

UZ SOPILE (ROZENICE)

Tanka kako Sibirca,
Zvelta kako ribica,
Na moru jedian, od labina do Labina
Popila je bačvu vina

Od mane ma do tebe
Jena ura hoda je.
Ja, divojka, iz Boruta,
Pošla je dva pršta
Ja, divojka iz Lindara,
Nima konja ni tovara.

21. NA GROBU

Lužmarine, no željeni,
Na mom sreću posadeni,
Živo ću te na grob slati,
Mrtvo ću te pokopati.
Lahka zemlja tebi bila,
Majka božja te sudila,
Kad moj grobac uzeleni,
Potruđi se dušo k meni,
Peklečni se na mom grobcu,
Peklečni se — pomoli se!

22. NEVIRNA DIVOJKKA

Tri sam leta za tobom se četa,
Još ti nisam licu poljubija.
Ti si ljuba nevira divojka
Kad si mene na več' trdijala.

23. TRI RANE*

Tri su rane na sreću mojemu.
Prva rana da me ljuba vara,
Druga rana liva jed soldata
Treća rana da me majka kara.

Urednik: TOVE FERLŠKO. — Odgovorni urednik: IVAN STARI Zvonimir ni 48 III kat — Vlasnik: izdavač: Konzorni »Istara« Makarska ul. 47. P. B. ni 170. telefon 97-98. Tisak: Jugoslovenski štampa u Zagreb Masarićeva ul. 123. Za istarsku ogovaru: Radni Poljanovci u Zagreb. Hlača br. 131. »Istara«: izlaz svakog tjedna u netak — Broj čekovnog računa: 6189. — Pretplata: za cijelu godinu 48 d. za pola godine 24 d. za izostom dostruško, za Ameriku 2 dolara na godinu — Oslasi se računaju po ckeniku. — Buknisi se ne vraćaju